UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

M. DC. LXI. Coloniae Munatianae, 1661

XXVI. De Præbendis & aliis beneficiis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-62953

Visual Library

ctus deponendus *a*. Mens enim avida, nec abſtinere novit vetitis, nec gaudere conceſſis. *b*

Simoniaci, ſeditioſi, & injuriarũ ultores ordinari non poſſunt. h.d.

IDem ſtatuendum eſt de eo, qui quaſi dona Dei empturus, pecuniam ad imitationem Simonis *c* obtulerit. Idem & de ſeditioſis *d*, & his qui propriarum injuriarum pertinaces fuerint ultores.

Fur occultus poteſt poſt reſtitutionem & pœnitentiam ad ſacros ordines promoveri. h.d.

DE *e* fure, an ad ſacros ordines promoveri poſſit, quæri poteſt: & ſi quidem ſpontè furtum confeſſus, damnũ paſſo ſatisfecerit, & pœnitentiam peregerit, ſi alioqui idoneus fuerit, nec ſuper furto manifeſta reſperſus ſit infamia, ad ſacros ordines proculdubio promoveri poterit.

Baptizatus in ægritudine non debet ordinare regulariter, & rebaptizati nunquam ordinantur. h.d.

SEd etſi nullum quis delictum perpetraſſe deprehendatur, quod illum à ſacris excludere valeat miniſteriis, adhuc tamen ſi vel de fide ejus, vel continentia ſuſpicio ſit, promovendus non erit. Vt ecce, ſi quis in ægritudine *f* conſtitutus, baptizatus fuerit, quia fides ejus non ex voluntate, ſed neceſſitate videtur eſſe, Presbyter ordinari non debet: niſi fortè poſtea ipſius ſtudium & fides emicuerit, aut hominum raritas hoc exegerit. Scienter autem rebaptizatis *g*, ut ad clericatus gradum promoveantur, permittendum non erit.

Filii Presbyterorum non poſſunt ordinari, niſi fiant regulares vel monachi, vel niſi ſint nati ex legitimo matrimonio, vel ſint valde morati. h.d.

PResbyterorum *h* quoq; filii à ſacris miniſteriis arcendi ſunt, niſi aut monachi fiant, vel in congregatione Canonica regulariter viventes, religioſè probati fuerint converſari. Sed hoc *i* de iis intelligere nos oportet, ad quos adulterio natos paterna flagitia hæreditaria ſucceſſione deſcendunt: unde ſi vel ex legitimo nati ſunt matrimonio *k*, vel morum honeſtas eos commendabiles fecerit exemplis & authoritatibus non ſolùm ſacerdotes fieri poſſunt, ſed etiam ſummi ſacerdotes.

Bigamus, & qui uxorem duxit viduam, ejectam, vel meretricem, ordinari non poſſunt. h.d.

ITem *l* repellendi ſunt, bigamus, & qui viduam, vel ejectam, vel meretricem, vel ancillam uxorem duxerit. Vidua eſt, cujus cognitæ maritus mortuus eſt: Vnde *m* is qui ab alio quidem ductam, ſed minimè cognitam duxit uxorem, propter hoc impediri non debet, quin poſſit ad ſacerdotium promoveri, cùm neuter carnem ſuam diviſerit in plures. Ejecta eſt, quæ vivente marito ejicitur. Meretrix, quæ multorum libidini paret, & cujus turpitudo publicè venalis eſt. Quod non de iis intelligendum eſt, qui tales adhuc uxores retinent (nam in iis alia ratio eſt: quia ſcilicet conjugati non poſſunt in ſacris eſſe conſtituti) ſed de iis quorum uxores defunctæ ſunt.

Bigamus eſt, qui duas duxit uxores, & qui ſecundas nuptias ſaltùm de facto contraxit, reputatur bigamus. Item, ſi cum vidua de facto contraxit. h.d.

ESt autem bigamus *n*, qui duas habuit uxores, ſive baptizatus ambas, ſive etiam ante baptiſmum, alteram. Si *o* quis tamen laicus primam duxerit, in ſacris conſtitutus alteram, an ſit inter bigamos reputandus, hæſitatum eſt. Ex facto autem reſponſum eſt, hunc quidem nec bigamum eſſe, nec maritum viduæ: quia tamen, quantum in ipſo fuit, ſecundas nuptias contraxit, & viduam duxit, tanquam de bigamo fore conſtituendum.

Fornicatus cum pluribus concubinis, non incurrit irregularitatem bigamiæ. h.d.

ALiud Iuris eſt de concubinis *a*, quas ſi plures quis habuerit, irregularitatem bigamiæ non incurrit, ſed cum eo tanquam ſimpliciter fornicatus ſit, quoad executionem ſacerdotalis officii, diſpenſari poterit.

Corpore vitiatus, niſi modica ſit læſio, ordinari non poteſt. h.d.

CAvenda ſunt autem iis, qui Eccleſiaſticis mancipandi ſunt officiis, non ſolùm animi, verùm etiam corporis vitia. Vnde aliqua parte *b* læſi ad ſacerdotium aſcendere non valent. Hoc tamen tunc obtinet, cùm evidens & notabilis eſt læſio: cæterùm, ſi modica ſit, utputa qui exiguam partem digiti, vel unguem [illegible] amiſerint, ita ut ſine ſcandalo poſſint celebrare, ſacerdotio repellendi non erunt.

Abſciſſi ex neceſſitate promoveri poſſunt: ſecus, ſi ex voluntate. h.d.

IDem Iuris eſt *d* de eo, cui vel vi, vel in captivitate, vel de medicorum conſilio metu imminentis periculi virilia fuerint amputata: quòd ſi volentes, & carnis [illegible] repugnare fortè cupientes, ſeipſos abſciderint, quia ſui homicidæ ſunt, ad clerum pervenire non poſſunt *e*. Corpore enim vitiati, non caſu, ſed propria voluntate ſunt intelligendi *f*: & ſicut in illis veniam caſus impetrat, ita vindictam in iis voluntas poſtulat.

Oculo privatus indiſtinctè promoveri non poteſt, [illegible]: ſecus ſi poſtea talis privatio contingat.

HÆc autem diſtinctio non in omnibus membris ſibi locum vendicat. Cui enim oculum *g* abſtulit caſus, licet voluntas deſit, ſacerdotium tamen conſequi non poteſt. Cæterùm ſi ſacerdotali in ordine conſtituto tale quid acciderit, quod olim integer acceperit, non amittit.

Olim furioſus, vel aliter vexatus, non poteſt ordinari. Clerici qui aliquando fuerunt dæmoniaci, non poſſunt ad ulteriores ordines promoveri. h.d.

IS *h* quoque qui in furorem aliquando verſus inſanivit, aut quolibet modo vexationis incurſibus efferatur, aut quod propè furorem accidit, in ſcena [illegible], vel aſſiſtione diabolica vexatus fuerit, ordinari non poteſt. Clerici etiam *i*, qui in adoleſcentia à dæmonibus cognoſcuntur obſeſſi, ad ſuperiorem gradum aſcendere non poſſunt.

DE PRÆBENDIS, ET ALIIS BENEFICIIS.

TITVLVS XXVI.

Connexa & dependentia ſunt ſimul tractanda. h.d.

POſt hæc videamus de præbendis, & illarum conceſſione: quæ pars Iuris extra propoſitam quidem materiam fortaſſe videri poterit: loquimur enim in præſenti de jure perſonarum. Sed cum ſupra de dignitatibus Eccleſiaſticis, quibus præbendæ videntur annexæ, locuti fuerimus, non ſine cauſa, ſequenti loco poſita eſt hæc Iuris materia tractari.

Qui in altari laborat, de altari debet & vivere. h.d.

PRæbenda nihil eſt aliud, quàm Ius percipiendi proventus Eccleſiaſticos, tanquam uni de collegio competens, & ex canonica procedens. Cùm enim, ut lex divina præcipit *k*, qui altari ſervit, de altari debeat & vivere: dignum eſt, ut qui divinis aſcribuntur obſequiis, Eccleſiæ ſubſtententur ſtipendiis. Et ideò inſtitutum [illegible] olim fuerat *l*, ut ordinationes eorũ, qui ſine certo [illegible]

a Can. ſi quis clericorum. diſt. 47. b Ca. virum. in fi. diſt. 47. c Ca. 2. in fi. di. 33. & 1. q. 1. per totum. d Ca. ſeditionarios. di. 46. e Ca. ex literis. extr. de furt. f Ca. 1. & ſeq. diſt. 57. g Ca. confirmandum eſt. in fi. diſt. 50. h Ca. 1. diſt. 56. & ca. 1. extrà, de fil. presbyt. i d. can. 1. & ſed hoc. diſt. 56. k Ca. ad hæc. extr. de filiis presb. l Ca. pœnitentibus. & ſeq. & ca. ſi quis viduam. diſt. 33. cap. 1. & 3. per totum tit. ex. de bigam. m Ca. debitum. ext. de bigam. in fi. n glo. pen. ca. pe. diſtinct. 26. o Ca. nuper. & c. fi. extr. de bigam.

a C. pe. ext. de biga. b diſt. 55. in ſum. & per totum. c Ca. [illegible] & fi. ext. de corpore vit. d Can. ſi quis à medicis [illegible] e Can. ſi quis abſciderit [illegible] ſeq. diſ. 55. c. 3. & 6. ext. de corp. vitiat. f Can. pœnitentis. & corp. d. diſt. 55. g Can. ſi [illegible] d. diſt. 55. h Can. 2. & 3. diſt. 33. i Can. clericus. d. diſt. 33. k Ca. [illegible] cundum. ext. eod. tit. l Can. 1. diſt. 70.

ordinat

ordinati eſſent, in injuriam ordinantium inanes eſſent. Paulatim tamen benigniùs agi cœptum. Conſtitutũ eſt n. [a] ut, ſi Epiſcopus aliquem ſine certo titulo, unde vitæ neceſſaria percipiat, ordinaverit, tamdiu ipſe aut ejus ſucceſſor, ordinato neceſſaria ſubminiſtret, donec ei in aliqua Eccleſia convenientia clericalis militiæ ſtipendia aſſignentur.

Mandatum ſuſcipiens de ordinib. conferendis certis perſonis, non tenetur eiſdem providere de beneficio, ſed mandans: ſecus, ſi ſit mandatum generale, vel ordinandi licentiam concedens.

QVod ſi Epiſcopus [b] mandato alterius in aliena diœceſi ordines celebret, diſtinguendum eſt, an de certis perſonis mandatum ſuſceperit, an generale & expreſſo nomine. Primo enim caſu mandans, ſecundo mandatum ſuſcipiens, inopi ordinato vitæ tenebitur neceſſaria miniſtrare. Eis autem quibus à diœceſano datur licentia, ut à quo voluerint Epiſcopo, ad ſacros ordines promoveri poſſint, ad præmiſſa non qui ordinant, ſed qui licentiam tradant, obligantur: niſi [c] tamen ordinatus de paterna hæreditate vitæ poſſit habere ſubſidium.

Præbendæ conceduntur per collationem, & per inſtitutionem, & ſingulis rebus ſingula ſunt imponenda nomina. h. d.

COnceduntur autem præbendæ vel beneficia duobus modis: per collationem, & per inſtitutionem. Collatio [d] eſt libera quædam præbendæ conceſſio. Inſtitutio eſt præbendalis juris ad præſentationem patroni facta tranſlatio: quæ licet & ipſa collatio poſſit appellari, commodius tamen eſt in præſenti ſingulas cauſas ſingulis appellationibus diſtingui.

DE COLLATIONIBVS.
TITVLVS XXVII.

Ex tribus capitibus conferuntur præbendæ, & ordinarium collatorem facit lex vel conſuetudo. h. d.

COnferuntur autem præbendæ vel beneficia aut ab ordinario, aut ex mandato legati ſedis Apoſtolicæ, aut Pontificio reſcripto. Ordinarius collatoris eſt, quem aut conſuetudo approbavit, aut Iuris deſignavit authoritas: ut, Epiſcopus, Capitulum.

Si Epiſcopus & capitulum habeant poteſtatem conferendi conjunctim, non poteſt unus ſine altero, niſi in uno ſubſit impedimentum, conferre: & ſi Epiſcopus poſſit coonferre, tamen de conſilio capituli, etiam quòd ſit impeditus, capitulum non poteſt ſe in collatione intromittere, niſi Epiſcopus ſit negligens in removendo impedimentum: & mortuo vel abſente eo, cujus conſilio interveniente eſt conferendum, non eſt ob id differenda collatio. h. d.

QVam conferendi poteſtatem Epiſcopus & capitulum interdum habent communiter, interdum disjunctim: ſi communiter [e], alter ſine altero illam exercere non poterit, niſi vel mortis, vel ſuſpenſionis, vel majoris excommunicationis impedimentum in altero adeſſe contigerit. Cum [f] verò ad ſolum Epiſcopum cum conſilio ſui capituli, vel aſſenſu, præbendarum ſpectat collatio, eo defuncto, vel ſuſpenſo, niſi Epiſcopus in petenda relaxatione ſuſpenſionis ſit in mora, capitulum ſe non poteſt intromittere. Vbi verò [g] collatio ad aliquem cum conſilio Epiſcopi pertinet, ſi quid illi humanitùs contigerit, non erit ob hoc vacantis beneficii collatio differenda. Idem juris eſt Epiſcopo adeò in remotis agente, ut brevi non poſſit illius haberi præſentia: quia in petendi vel expectandi mora vacanti beneficio poſſet imminere periculum.

Si Eccleſiaſtes erit vacans per ſex menſes, ad capitulum beneficium devolvitur. h. d.

EAdem ratione, ubi ad ſolum Epiſcopum ſpectat collatio, ſi per ſex menſes [h] conferre diſtulerit, ad capitulum devolvitur. Ex contrario, ſi ad ſolum capitulum pertinuerit, & infra præſcriptum terminum hoc non fecerit, Epiſcopus cum religioſorum virorum conſilio exequetur: quòd ſi omnes fortè neglexerint, Metropolitanus abſque contradictione diſponit.

Regularibus prælatis non conferentibus intra ſex menſes, fit devolutio ad ordinarium. h. d.

IDem ſtatuitur in regularibus prælatis: ſi enim quævis beneficia ad illorum diſpoſitionem ſpectantia intra cõſtitutum tempus conferre negligant, locorum diœceſani in non exemptis propria, in exemptis verò Apoſtolica authoritate eorundem negligentiam juxta præſcriptum in Vienenſi conſilio modum ſupplebunt.

Tempus devolutionis currit ſolùm non impeditis, & à die notitia. h. d.

TEmpus autem ſex menſium, nec currit legitimè impeditis, & à die notitiæ, non à tempore vacationis erit computandum.

Devolutio non habet locum in Eccleſia non numerata, vel quando dignitas eſt ſuppreſſa. h. d.

HÆc [a] autem demum obtinent, ſi in Eccleſia erat diſtinctio præbendarum, & certus Canonicorum numerus. Cæterùm, ſi neque diſtinctæ præbendæ, nec certus ſit Canonicorum numerus, Lateranenſi concilio de beneficiis ultra ſex menſes vacantibus locus non erit. Idem etiam obtinet, ſi per capitulum vacans dignitas legitimè fuerit ſublata.

Sede vacante capitulum non fungitur vice Epiſcopi in conferendo: & ceſſante cauſa, ceſſat & effectus. h. d.

LIcet autem ob negligentiam Epiſcopi, conferẽdi poteſtas ad capitulum devolvatur, ſede tamen vacante [b] in collationibus præbendarum Epiſcopi vice non fungitur: cùm eo caſu nullius ſuperioris poſſit argui negligentia.

Circa collationem factam poſt devolutionem, diſpenſari poteſt. h. d.

IS [c] quoque, qui nimium ceſſando conferendi Ius amiſerit, ſi poſt Ius collationis devolutum, nihilominus viris idoneis de beneficio providere voluerit, quanquam ob temporis lapſum collatio mero jure non teneat, ex diſpenſatione tamen & benignitate tolerari poterit.

Legati miſſi, vel nati vigore ſuæ legationis, non conferunt niſi ſibi ſpecialiter concedatur: ſecus eſt in legatis de latere qui conferunt, & ſine mandato ſpeciali, etiam invito patrono Eccleſiaſtico. h. d.

EX [d] legationis quoq; munere conferendi competit facultas, quod tamen non indiſtinctè obtinet. nam ſive miſſi fuerint, ſive ſuarum prætextu Eccleſiarum aliqui legationis ſibi vendicant authoritatem, ex ipſa legatione nullam habent conferendi poteſtatem, niſi hoc alicui ſpecialiter indultum fuerit. His autem quos Rom. Pontificis latus & comitatus illuſtrat, legatione fungentibus ſine ſpeciali conceſſione, etiam Eccleſiaſtico patrono invito, cõferendi facultas competit. Sicut enim honoris prærogativa lætantur, ſic eos authoritate fungi congruit ampliori.

Legatus de latere non confert cathedrales Eccleſias, nec regulares, nec dignitates poſt Pontificalem majores, nec poteſt eodem tempore in eadem Eccleſia plures reſervationes facere. h. d.

SEd tamen nec cathedrales [e], nec regulares, aut collegiatas Eccleſias, nec Eccleſiarum cathedralium dignitates ad quas per electionem promoti primùm poſt Epiſcopum obtinent locum, veluti Archidiaconatum, ſuæ diſpenſationi aut proviſioni reſervare poſſunt. Nec plures beneficiorum reſervationes eodem tempore, in eadem cathedrali vel collegiata Eccleſia, vel ad ejuſdem collationem pertinentium faciet.

Reſervationes legatorum expirant finita legatione. h. d.

ILlæ quoque, quas jure fecerint, dummodo ad beneficiorum jam vacantium collationem non ſit proceſſum,

a *Ca. Epiſcopus. extr. eod. tit.* b *C. ſi Epiſcopus. eod. tit. in 6.* c *C. Epiſc. in fi. extr. eo. tit.* d *C. 1. de reg. jur. in 6.* e *Ca. 1. in prin. ne ſede vacan. in 6.* f *d. ca. 1. §. cùm verò.* g *d. ca. 1. §. ubi verò.* h *Ca. 2. in fi. extr. de conceſſ. præb.*

a *Ca. ex parte. extr. de conceſſ. præb.* b *C. 1. extrà, ne ſede vacante.* c *C. literas. ext. de ſupplen. negl. præl.* d *C. 1. de off. lega. in 6.* e *C. deliberatione. de off. leg. in 6.*

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN